

Näyttötutkinnon perusteet

**AJONEUVONOSTURIN-
KULJETTAJAN
AMMATTITUTKINTO
2009**

© Opetushallitus 2009

Taitto: Pirjo Hilkku

Painopaikka: Edita Prima Oy

Helsinki, 2009

ISBN 978-952-13-4025-3 (nid.)

ISBN 978-952-13-4026-0 (pdf)

Dno 7/011/2009

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

Päivämäärä 30.3.2009

Voimassaoloaika **1.4.2009 alkaen toistaiseksi**

määräyksen antamiseen perustuu

L 631/1998 13 § 2 mom

Kumoo määräyksen **65/011/2000, 18.10.2000**

Muuttaa määräystä

AJONEUVONOSTURINKULJETTAJAN AMMATITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.4.2009 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden dno 65/011/2000 mukaisesti 31.3.2011 mennessä.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Markku Lappalainen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINNOT	7
	1 § Näyttötutkintojen järjestäminen	7
	2 § Näyttötutkinnon suorittaminen	7
	3 § Näyttötutkinnon perusteet	7
	4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
	5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	8
	6 § Todistukset	9
	7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus.....	9
2	Luku	
	AJONEUVONOSTURINKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	10
	1 § Tutkinnon osat	10
3	Luku	
	AJONEUVONOSTURINKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	11
	1 § Ajoneuvonosturinkuljettajan perusosaaminen (VNA 403/2008 14 §) .	11
	a) Ammattitaitovaatimukset	11
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	11
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	15
	2 § Valinnaisen ajoneuvonosturinkuljettajan käyttö	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	17
	3 § Nosturinkuljettajan rakenne, huolto ja korjaus	18
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	19
	4 § Nosturinkuljettajan todentaminen	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21
	5 § Kuorma-autonosturinkuljettajan käyttö asennustöissä (VNA 403/2008 14 §)	21
	a) Ammattitaitovaatimukset	21
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	21
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	22

6 §	Kurottajan käyttö nostotyössä	23
	a) Ammattitaitovaatimukset	23
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	23
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	24
7 §	Ajoneuvoalustaiset henkilönostimet	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	25
8 §	Yrittäjäys	26
	a) Ammattitaitovaatimukset	26
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	26
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	27
LIITE:	Arvioinnin periaatteet	28

NÄYTTÖTUTKINNOT

1 § Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

2 § Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätty tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

3 § Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä

ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnoissa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnoissa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arviointiperusteiden soveltaminen omalta kohdaltaan. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute arvioinnista on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu. Kirjallinen oikaisupyynnö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden

arvioinnin. Arviointia koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkinto-toimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

6 § Todistukset

Tutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä päättää näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

AJONEUVONOSTURINKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto muodostuu neljästä pakollisesta tutkinnon osasta. Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon tutkintotodistuksen saamisen edellytyksenä on näiden neljän pakollisen tutkinnon osan hyväksytyt suorittaminen.

Valtioneuvoston asetuksen (VNA 403/2008) 14 §:n mukaan ajoneuvonosturin, jonka nostokyky on yli 5 tonnia, kuljettajalla on oltava ammattitutkintolaissa tarkoitettu asianmukainen ammattitutkinto tai sen soveltuva osa. Lisäksi em. päätös edellyttää, että jos kuormausnosturin kuormamomentti on yli 25 tonnimetriä ja se on tarkoitettu pääasiassa muuhun käyttöön kuin ajoneuvon kuormaamiseen, sen kuljettajalla tulee olla asianmukainen ammattitutkinto tai sen soveltuva osa.

Asetuksen (VNA 403/2008) 14 §:n mukainen ammattitutkinnon soveltuva osa on ”Ajoneuvonosturinkuljettajan perusosaaminen”-osa. Tämän soveltuvan osan hyväksytyt suorittaminen antaa oikeuden ja valmiudet työskennellä ajoneuvonosturilla. Tämän osan suorittamisesta annetaan tarvittaessa tutkinnon osan todistus.

Erillisen tutkinnon osan ”Kuormausnosturin käyttö asennustyössä” suorittaminen on edellytyksenä VNA 403/2008 14 pykälän toisen momentin mukaisen kuormausnosturin käyttöön asennustyössä. Todistus tämän tutkinnon osan suorittamisesta annetaan erikseen.

Lisäksi tutkinnon perusteisiin on sisällytetty ylimääräisinä vapaasti valittavina osat: kurottajan käyttö nostotyössä ja ajoneuvoalustaiset henkilönostimet. Näiden osien vapaaehtoinen, erillinen suorittaminen antaa valmiudet työskentelyyn kyseisillä laitteilla.

Tutkintotodistuksen saamiseksi on suoritettava seuraavat neljä pakollista osaa:

- Ajoneuvonosturinkuljettajan perusosaaminen (VNA 403/2008, 14 §:n soveltuva osa)
- Valinnaisen ajoneuvonosturin käyttö
- Nosturin rakenne, huolto ja korjaus
- Nostosuunnitelman todentaminen

Lisäksi on mahdollista suorittaa erillisinä tutkinnon osina tai ylimääräisinä osina ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon yhteydessä seuraavat osat:

- Kuormausnosturin käyttö asennustyössä (VNA 403/2008 14 §)
- Kurottajan käyttö nostotyössä
- Ajoneuvoalustaiset henkilönostimet

Edellisten tutkinnon osien lisäksi tai erillisenä tutkinnon osana suorittaja voi suorittaa vapaavalintaisesti osan

- Yrittäjäyys.

3 Luku

AJONEUVONOSTURINKULJETTAJAN AMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnossa ammattitaitovaatimukset (kohta a) on muodostettu työelämän tehtävä- ja taitoalueista. Arvioinnin kohteissa (kohdan b lihavoidut otsikot) ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset alueet ja toiminnot, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityinen huomio. Arviointikriteerit (kohta b) puolestaan ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava. Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa (kohta c) on määritelty kyseisen tutkinnon osan näytön antamiseen ja arviointiin liittyvät vaatimukset.

Näyttötutkintotoiminta perustuu tutkinnon järjestäjän laatimaan näyttötutkinnon järjestämissuunnitelmaan. Tutkinnon ammattivaatimuksista johdetut tutkintotilaisuudet ja niiden tehtävät suunnitellaan sellaisiksi, että ne ovat ammatinhallinnan kannalta keskeisiä ja niihin on sisällytettävä arviointikohteissa esitetyt alueet tai toiminnot kattavasti. Tutkintosuorituksissa tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa sekä soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa. Kunkin tutkinnon osan näyttöpaikan on oltava sellainen, että tutkinnon suorittaja pystyy tekemään tehtäviä, joista voidaan kattavasti todeta tutkinnon osan arviointikriteereissä määritelty suoritustason saavuttaminen.

1 § Ajoneuvonosturinkuljettajan perusosaaminen

Tämä tutkinnon osa on asetuksen (VNA 403/2008) 14 §:n mukainen ammattitutkinnon soveltuva osa. Sen hyväksytyt suorittaminen oikeuttaa työskentelemään ajoneuvonosturilla. Tämän osan suorittamisesta annetaan tarvittaessa tutkinnon osan todistus.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää työssä vaadittavan huolellisuuden ja rauhallisuuden merkityksen ja henkilökohtaisen vastuun sekä tunnistaa työhön liittyvät henkilö- ja esineriskit. Hän tiedostaa työnjohdon ja suunnittelun merkityksen nostotyön onnistumiselle. Hän tuntee nostotöitä ja -laitteita koskevat keskeiset turvallisuussäädökset ja -ohjeet.</p>	<p>Asenne, vastuut, riskit ja turvamääräykset</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tunnistaa tilaajien erilaiset ympäristöt ja toimintatavat ja työhön liittyvät riskit (esim. rakennustyömaa tai kertatilaaja)• tietää vuokrauksen yleisten ehtojen sisällön ja nostotöiden osapuolten vastuut• edellyttää että, työmaalla on nostotyöstä vastaava henkilö ja noudattaa tämän ohjeita• kieltäytyy työstä jossa on ilmeinen

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee tieliikennesäädökset sekä nosturin painon aiheuttamat erityisvaatimukset ja riskit liikenteessä.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tuntee toimintatavat häiriö- ja onnettomuustilanteissa ja osaa käyttää turvavälineitä. Hänellä on voimassa oleva tulityökortti ja työturvakortti.</p>	<p>onnettomuusvaara tai kun työväline ei ole tarkoitukseen sopiva</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää ajoneuvonosturin käyttämistä koskevien työturvallisuusmääräyksien, rakennustyömaan ja sataman turvallisuusmääräyksien ja -ohjeiden keskeisen sisällön • tuntee työturvallisuuslainsäädännön keskeisen sisällön • tuntee keskeiset osat alalla sovellettavista jätehuoltomääräyksistä. <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää raskaan kaluston ominaisuudet liikennekäyttäytymisessä, suunniteltaessa nosturin ajoreittiä ja aikataulua ja kuljettaessa nosturia liukkaalla, pehmeällä tai epätasaisella alustalla • tietää nosturin mukana kuljetettavien osien, kuten tukilevyjen ja vastaavien sidonnan vaatimukset • noudattaa tieliikennelain ajoneuvonosturia koskevia erityismääräyksiä • tietää nosturin mukana vaadittavat asiapaperit. <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ilmoittaa havaitsemistaan turvallisuuspuutteista • tuntee henkilökohtaiset suojavausteet ja käyttää niitä • osaa EA 1- tai vastaavan kurssin mukaiset ensiaputoimenpiteet.
<p>Tutkinnon suorittaja hallitsee nostoihin ja nostureihin liittyvät fysiikan lainalaisuudet. Hän tuntee nostotapahtuman kulun ja sen eri vaiheet sekä tuulen, painopisteen ja taakan kiinnityksen vaikutukset.</p>	<p>Nosturin ja nostotapahtuman perusteet</p> <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää nosturiin vaikuttavat voimat, vastavoimat ja tukijalkavoimat ja tietää miten ne muuttuvat nostotapahtuman aikana

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää, mitkä momentit ja vastamomentit pitävät nosturin pystyssä • tunnistaa mitä tapahtuu jos joudutaan ylikuorma-alueelle • tietää nosturin kaatumiseen johtaneet yleisimmät syyt • osaa arvioida tuulen vaikutuksen nostotapahtumaan • ottaa huomioon nostoympäristön koko nostotapahtuman ajan • hallitsee nosturin työliikkeet ja osaa poistaa taakan heilumisen • osaa arvioida nostettavan kappaleen painopisteen ja tietää sen vaikutuksen taakan käyttäytymiseen nostotilanteessa.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää, että nosturit poikkeavat toisistaan ja että uuden nosturin käyttäminen edellyttää perehtymistä ja harjoittelua. Hän osaa käyttää yhtä ajanmukaista ajoneuvo-nosturia ohjeiden ja säädösten mukaisesti turvallisesti ja taloudellisesti tavanomaisissa nostotilanteissa ja -kohteissa.</p>	<p>Nosturin käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ei lähde käyttämään nosturia ilman perehtymistä • osaa etsiä käyttöohjeista nosturin turvallista käyttöä koskevat osat ja noudattaa niitä • varustaa ajoneuvonosturin yleisen liikenteen edellyttämään kuntoon • tuntee nosturin ajo-ominaisuudet ja kuljettaa nosturia ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteiden mukaisesti • siirtää nosturia työkohteessa ja maastossa turvallisesti, työnjohdon ja nosturin käyttöohjeiden mukaisesti • pystyttää nosturin työnjohdon ohjeiden ja käyttöohjeiden mukaisesti • valmistelee nosturin nostotilannetta vastaavaksi • osaa tulkita nostokykyaulukkoa ja nostosuunnitelmaa • käyttää nosturia ja työvälineitä valmistajan käyttöohjeiden mukaisesti

<p>Tutkinnon suorittaja tuntee eri nostoapuvälineiden ominaisuudet ja käyttökohteet ja tuntee taakan kiinnittämisen perusteet. Hän tuntee nosturin ja nostoapuvälineiden toimintakunnon tarkastamisen merkityksen ja sisällön.</p> <p>Tutkinnon suorittaja tuntee työmailla nostoissa käytetyt viestintämenetelmät. Hän tuntee valvontalaitteiden periaatteet ja sisällön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa vaurio- tai häiriötilanteessa estää lisävahingot • osaa nosturin huoltokirjan mukaan tehdä päivittäiset huollot ja tarkastukset • tuntee nosturissa käytettävät öljyt ja nesteet sekä niiden valintaperusteet. <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikean nostoapuvälineen tavanomaisiin nostoihin • ymmärtää että oikeat ja kunnolliset nostopisteet samoin kuin nostokorvakkeiden tai vastaavien kestävyys tulee olla selvitettyinä ennen nostoa • tietää, mitkä säädösten- ja valmistajan edellyttämät asiat on tarkistettava päivittäin ennen nostotyöhön ryhtymistä • tuntee nostoapuvälineiden hylkäysperusteet. <p>Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee vahvistetut käsimerkit ja osaa käyttää radiopuhelinta • varmistaa merkinnäyttäjän ennen työn aloittamista • tuntee yleisimpien nosturin valvontalaitteiden toiminnan.
--	---

Hyväksyty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön ja siihen käytetty aika vastaa perustaidot omaavan suorittajan tasoa.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan perustaidot omaavan suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin nosturin valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristösuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvonosturi, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

2 § Valinnaisen ajoneuvonosturin käyttö

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää erityyppisiä ajoneuvonostureita ohjeiden ja säädösten mukaisesti turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa nostotilanteissa.</p>	<p>Nosturin käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• siirtää nosturia työkohteessa turvallisesti ja käyttöohjeiden mukaisesti• tuntee nosturin ajo-ominaisuudet ja kuljettaa nosturia ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteiden mukaisesti• osaa suunnitella tavanomaiset nostotyöt yhdessä tilaajan kanssa• osaa arvioida nostotyöhön liittyvät riskitekijät ja ehkäistä ne• pystyttää nosturin käyttöohjeiden ja työmaan ohjeiden mukaisesti• valmistelee nosturin nostotilannetta vastaavaksi• hallitsee nosturin työliikkeet tarkasti ja ammattimiehen joutuisuudella.
<p>Tutkinnon suorittaja tietää, mitä yhteistyö ja asiakassuhteet merkitsevät organisaatiolle, tietää työpanoksensa yrityksen toiminnalle ja arvostaa työtään.</p>	<p>Työyhteisövalmiudet Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee pääpiirteissään alan markkinat, tuotteet, arvot, tavoitteet ja toimintaperiaatteet• tuntee yrityksensä organisaation rakenteen ja siinä oman tehtävä- ja vastuualueensa• tuntee keskeiset osat alan työlainsäädännöstä ja työehtosopimuksista

	<ul style="list-style-type: none"> • tietää omat velvollisuutensa, vastuunsa ja oikeutensa työyhteisön jäsenenä ja tuntee työyhteisön käyttäytymissäännöt • toimii yhteistyökykyisesti työyhteisön ja työryhmän jäsenenä ja hoitaa vastuullisesti itselleen kuuluvat tehtävät • toimii erilaisissa vuorovaikutus-tilanteissa hyvän asiakaspalvelun edellyttämällä tavalla • osaa oman alansa asiantuntijana ohjata alalle tulevia uusia kuljettajia.
<p>Tutkinnon suorittaja osaa kertoa, mistä nostopalveluja tuottavan yrityksen tuotot syntyvät, millaisia kustannuksia yrityksen toiminnasta aiheutuu ja miten kustannuksiin voidaan vaikuttaa, sekä tietää, miten hän voi vaikuttaa kannattavuuteen omassa työssään.</p>	<p>Taloudellisuus ja laatu Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää työhönsä liittyvien kustannusten muodostumisen ja omat mahdollisuutensa niihin vaikuttamiseen • käyttää työvälineitä, koneita ja laitteita hyväksyttävällä tavalla ja osaa pitää yllä niiden käyttökuntoa • tuntee työpaikalla käytössä olevien laaturjestelmien toiminnalle asettamat vaatimukset ja toimii niiden mukaisesti • hallitsee työtehtävät siten, että pystyy saavuttamaan työsuorituksissaan työltä vaadittavan laadun ja joutuisuuden.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee nostotöihin ja nostolaitteisiin liittyvät työturvallisuusriskit, osaa toimia oikein onnettomuustilanteissa sekä käyttää turvavälineitä.</p>	<p>Työturvallisuus Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee työturvallisuuslainsäädännön keskeisen sisällön • tuntee nosto- ja siirtotöiden tapaturmavaarat ja nostotöitä koskevat turvallisuusvaatimukset • tuntee rakennustyön ja sataman turvallisuusmääräyksien keskeisen sisällön • tuntee nostoapuvälineitä koskevat määräykset • tuntee henkilönostoja koskevat määräykset

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee voimassa olevat käsimerkit ja muut viestintämenetelmät • tietää henkilökohtaiset suojavälineet ja käyttää niitä työssään • omaa voimassa olevan työ- turvallisuuskortin ja osaa EA 1- tai vastaavan kurssin mukaiset ensiapu- toimenpiteet.
--	--

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoja eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin nosturin valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvonosturi, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Tutkinnossa vaadittu ammattitaito osoitetaan selvästi erilaisella ajoneuvonosturilla ja erilaisessa nostotyössä kuin soveltuvan perusosaamisen näytössä.

Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkinto-suorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

3 § Nosturin rakenne, huolto ja korjaus

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää säännöllisen huollon vaikutuksen kaluston korjauskustannuksiin, luotettavuuteen ja käyttöikään sekä tietää kuljettajan tehtävät huoltojen ja korjausten seurannassa. Hän osaa nosturin huoltokirjaa apuna käyttäen tehdä päivittäishuollot, öljynvaihdot ja polttoainejärjestelmän normaalit huoltotoimet ja käyttöohjeiden mukaiset tarkastukset.</p>	<p>Huoltaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää nosturin kunnan jatkuvan seurannan vaikutukset taloudellisuuteen ja käyttövarmuuteen • osaa suorittaa päivittäishuollot ja tarkastukset • osaa suorittaa öljyn- ja suodattimenvaihdot • tuntee öljy-laadut ja öljynvalintaperusteet • osaa vaihtaa polttoainesuodattimen • osaa suorittaa rasvaushuoltoja.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää nosturin rakenteen ja toiminta-periaatteen siinä määrin että pystyy nosturin häiriö- tai vauriotilanteessa määrittelemään havaittavat vaurio-kohtat ja suoriutuu pienehköistä korjaustoimenpiteistä. Hän osaa korjata ja tarkastaa nosturin lisälaitteita ja nostoapuvälineitä sekä hakea huolto- ja korjausohjeita eri tietolähteistä.</p>	<p>Korjaaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee erityyppisten ajoneuvonosturien rakenteen ja toimintaperiaatteen • osaa virhetoiminnon ilmetessä estää lisävauriot • osaa informoida työnantajaansa virhetoiminnosta sekä sen laajuudesta • osaa vaihtaa ohjeiden tai ohje-kirjojen avulla tavanomaiset kulutusosat.
<p>Tutkinnon suorittaja tietää ympäristön huomioimisen tärkeyden erilaisissa liikenne-, huolto- ja korjaustilanteissa.</p>	<p>Työturvallisuus ja ympäristö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • pitää työympäristönsä järjestyksessä sekä huolehtii käyttämiensä työkalujen ja laitteiden kunnosta • tekee työsuorituksensa oikeaa työjärjestystä, työmenetelmää ja työturvallisuusmääräyksiä noudattaen • noudattaa jätehuoltomääräyksiä.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja pääosiltaan virheetön ja siihen käytetty aika vastaa työtehtävän edellyttämää joutuisuutta.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei osaa hankkia tietoa eri tietolähteistä
- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti
- ei selviä tehtävästä työtehtävän edellyttämässä ajassa
- toimii vastoin nosturin valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristösuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvonosturi, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

4 § Nostosuunnitelman todentaminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon suorittaja tiedostaa nostotyön huolellisen suunnittelun merkityksen nostotyön onnistumiselle. Hän toimii työssään vastuullisesti ja tietää nostotyön osapuolten vastuut.	Asenne ja vastuut Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• tietää nostotöiden eri osapuolten vastuut ja tehtävänjaon• ottaa yhteyttä nostotyöstä ja -suunnitelmasta vastaavaan henkilöön ennen työhön ryhtymistä.
Tutkinnon suorittaja osaa tulkita nostosuunnitelmassa esitettyjä tietoja, kuten tiedot nostettavasta kappaleesta, nostoympäristöstä ja ulkoisista olosuhteista ja nostolaitteiden ja nostoapuvälineiden ominaisuuksista.	Suunnitelman sisältö ja toteutus Tutkinnon suorittaja <ul style="list-style-type: none">• osaa nosturin kuljettajan näkökulmasta arvioida tilaajan tekemän suunnitelman toimivuutta• tulkitsee oikein annettuja ohjeita sekä kysyy työnjohdolta neuvoa epäselvissä asioissa• tietää mitä vaaratekijöitä työhön liittyy ja osaa selostaa, miten ne

	<p>suunnitelman mukaisesti ehkäistään</p> <ul style="list-style-type: none"> • varmistaa omalta osaltaan ennen nosturin sijoitusta, että nostopaikka on suunnitelmassa esitetyn mukainen • varmistuu että nosturin ominaisuudet ovat nostosuunnitelmassa esitetyn mukaiset • tietää taakan painon ja valitsee esitetyn mukaisen nostoapuvälineen • osaa lukea nostotyöhön liittyviä työpiirustuksia • tietää työnjohdon ja muut nostotyöhön osallistuvat henkilöt.
<p>Tutkinnon suorittaja tietää vaativille nostoille ja yhteisnostoille lainsäädännön asettamat vaatimukset ja että suunnittelussa on käytettävä tarvittaessa eri alojen asiantuntijoiden apua.</p>	<p>Vaativat nostotyöt Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää minkä tyyppiset nostotyöt vaativat kirjallisen suunnitelman ja että vastuu suunnitelman tekemisestä on tilaajalla • toimii kuljettajan työssä vastuuntuntoisesti ja noudattaa annettuja ohjeita.
<p>Tutkinnon suorittaja tietää henkilönostoihin liittyvät työturvallisuuslainsäädännön vaatimukset.</p>	<p>Henkilönostot Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää tavarannostoon suunnitellun nostolaitteen henkilönostoja koskevat määräykset • osaa tulkita henkilönostosuunnitelmaa • varmistaa suunnitelman mukaisen yhteydenpidon nostokoriin.

Hyväksytyt suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja pääosiltaan virheetön.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- toimii nostosuunnitelmassa annettujen ohjeiden ja työmaaohjeiden vastaisesti
- toimii vastoin nosturin valmistajan ohjeita
- ei selviä tehtävästä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvonosturi, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai

jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

5 § Kuormausnosturin käyttö asennustyössä

Tämä tutkinnon osa on kuormausnosturin käyttäjän suoritettava Valtioneuvoston asetuksen (VNA 403/2008) 14§:n 2 momentin mukaisesti, kun hän käyttää kuormamomentiltaan yli 25 tonnimetrin kuormausnosturia muuhun kuin pääasiassa ajoneuvon kuormaamiseen.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää yli 25 tonnimetrin kuormausnosturia ohjeiden ja säädösten mukaisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa nostotilanteissa.</p>	<p>Kuormausnosturin käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa tulkita nostosuunnitelmia• tietää nosturin suoritusarvot ja vakauteen vaikuttavat tekijät• pystyttää nosturin käyttöohjeiden ja työmaaohjeiden mukaisesti• osaa arvioida nostotilanteeseen vaikuttavat riskitekijät ja poistaa ne• osaa valita oikean nostoapuvälineen ja hallitsee kiinnitystavan• hallitsee nosturin työliikkeet tarkasti ja käyttää työtilanteeseen sopivaa joutuisuutta• työskentelee ergonomisesti ja käyttää henkilökohtaisia suojarusteita• toimii nostotöissä työturvallisuusmääräysten mukaisesti• tuntee rakennustyön ja sataman turvallisuusmääräyksiä keskeisen sisällön• tuntee henkilönostojen koskevat määräykset

	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee voimassa olevat käsimerkit ja muut viestintämenetelmät • osaa EA 1- tai vastaavan kurssin mukaiset ensiaputoimet.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kuormausnosturin rakenteen ja ymmärtää säännöllisen huollon ja tarkastusten merkityksen kuormausnosturin käytön, turvallisuuden ja toimivuuden kannalta.</p>	<p>Huollot ja tarkastukset Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee kuormausnosturin rakenteen ja toimintaperiaatteen • osaa tehdä nosturille päivittäishuollot ja toimintakokeet • tietää millaisia tarkastuksia nosturille pitää tehdä • tietää nostoapuvälineen tarkastus ja hylkäysperusteet • noudattaa jätehuoltomääräyksiä.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin nosturin valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristösuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä kuormausnosturi, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristön- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

6 § Kurottajan käyttö nostotyössä

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja käyttää erityyppisiä kurottajia ohjeiden ja säädösten mukaisesti, turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa nostotilanteissa.</p>	<p>Kurottajan käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• siirtää kurottajaa turvallisesti ja käyttöohjeiden mukaisesti• tietää kurottajan suoritusarvot ja vakauteen vaikuttavat tekijät• tietää millaisia lisälaitteita kyseiseen kurottajaan voidaan asentaa• osaa arvioida nostotilanteeseen vaikuttavat riskitekijät ja poistaa ne• osaa valita oikean nostoapuvälineen ja hallitsee kiinnitystavan• hallitsee nostolaitteen työliikkeet tarkasti ja käyttää työtilanteeseen sopivaa joutuisuutta• tietää henkilökohtaiset suoja- varusteet ja käyttää niitä työssään• toimii nostotöissä työturvallisuus- määräysten mukaisesti• tuntee rakennustyön ja sataman turvallisuusmääräysten keskeisimmät kohdat• tuntee voimassaolevat käsimerkit ja muut viestintämenetelmät.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee kurottajan rakenteen ja ymmärtää säännöllisen huollon ja tarkastusten merkityksen kurottajan käytön, turvallisuuden ja toimivuuden kannalta.</p>	<p>Huollot ja tarkastukset Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tuntee kurottajan rakenteen ja toimintaperiaatteen• osaa tehdä kurottajalle päivittäishuollot ja toimintakokeilut• tietää millaisia tarkastuksia kurottajalle pitää tehdä• tietää nostoapuvälineen tarkastus- ja hylkäysperusteet• noudattaa jätehuoltomääräyksiä.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti

- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin nostolaitteen valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristösuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä kurottaja, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristön- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

7 § Ajoneuvoalustaiset henkilönostimet

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja osaa käyttää ajoneuvoalustaisia henkilönostimia ohjeiden ja säädösten mukaisesti turvallisesti, ennakoivasti ja taloudellisesti erilaisissa henkilönostotilanteissa.</p>	<p>Nostimen käyttö Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee henkilönostoja koskevat määräykset • kuljettaa ajoneuvoalustaista henkilönostinta turvallisesti ja käyttöohjeiden mukaisesti • pystyttää ajoneuvoalustaisen henkilönostimen käyttöohjeiden ja työmaaohjeiden mukaisesti • tietää henkilönostimen suoritusarvot ja vakavuuteen vaikuttavat tekijät • osaa arvioida nostotilanteeseen vaikuttavat riskitekijät ja poistaa ne • hallitsee nostimen työliikkeet tarkasti • tietää henkilökohtaiset suojaruusteet ja käyttää niitä työssään • varmistaa yhteydenpitotavat maasta henkilönostokoriin ja hallitsee viestintämenetelmät

	<ul style="list-style-type: none"> • toimii henkilönostotyössä työ- turvallisuusmääräysten mukaisesti.
<p>Tutkinnon suorittaja tuntee henkilö- nostimen rakenteen ja ymmärtää säännöllisen huollon ja tarkastusten merkityksen henkilönostimen käytön, turvallisuuden ja toimivuuden kannalta. Hänellä on voimassa oleva tulityökortti.</p>	<p>Huolto ja tarkastukset Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee henkilönostimen rakenteen ja toimintaperiaatteen • osaa tehdä nostimelle päivittäis- huollot ja toimintakokeilut • tietää millaisia tarkastuksia nostimelle pitää tehdä • tietää alustan tarkastus- ja huolto- kohteet • noudattaa jätehuoltomääräyksiä.

Hyväksytty suoritus on itsenäinen, säädösten mukainen ja lähes virheetön ja siihen käytetty aika on alan ammattilaisen ajankäytön mukainen.

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- toimii työ- tai varo-ohjeiden vastaisesti
- ei selviä tehtävistä alan ammattilaisen suoritustasoa vastaavassa ajassa
- toimii vastoin nostimen valmistajan yleisiä ohjeita
- vaarantaa oman tai muiden terveyden tai turvallisuuden
- toimii vastoin ympäristönsuojelun tai muita vastaavia ohjeita

Tutkinnon osa hylätään myös, mikäli näytössä käytettävä ajoneuvoalustainen henkilönostin, jokin sen varuste tai työväline vaurioituu väärän huoltomenetelmän tai käyttötavan takia tai jos näytön vastaanottajan on puututtava tilanteeseen henkilö-, ympäristö- tai materiaalivahingon välttämiseksi.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

8 § Yrittäjyys

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon suorittaja tietää yritys-toiminnan peruskäsitteet ja erilaiset yritys muodot. Hän tietää, mitä tekijöitä on huomioitava yritys-toimintaa suunniteltaessa. Tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan toimia yrittäjänä.</p>	<p>Yritystoiminnan peruskäsitteet Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietää yritystoiminnan peruskäsitteet, erilaiset yritys muodot ja niiden erot • tietää, millaiset arvot ja henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä • tietää, millaisia vaihtoehtoja yritys-toimintaa aloittava voi harkita ja tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. aloittamistoimenpiteet, vastuut ja tarvittavat resurssit, rahoitusvaihtoehdot sekä riskit • tuntee yritystoiminnan aloittamisen lakisääteiset toimet ja tietää, mistä voi tarvittaessa saada asiantuntija-palveluja yritystoiminnan käynnistämiseksi • arvostaa omaa ammattitaitoaan ja osaa myös tuoda sen esille • osaa arvioida itseään ja omaa mahdollista yrittäjyyttään ja tehdä yrittäjänä kehittymistä koskevia päätelmiä ja ratkaisuja.
<p>Tutkinnon suorittaja ymmärtää asiakassuhteiden ja muiden yhteistyösuhteiden merkityksen osana menestyvää yritystoimintaa. Hän ymmärtää ja pystyy arvioimaan alan yrittäjätoimintaa omasta näkökulmastaan mahdollisena tulevana yrittäjänä. Hän pitää asiakaslähtöisyyttä, laatua, markkinointia ja kustannustietoutta tärkeinä kilpailukeinoina omassa yrityksessään. Hän kykenee laatimaan yhdessä asiantuntijoiden kanssa itselleen toteuttamiskelpoisen alan yrittäjänä toimimisen liikeidean.</p>	<p>Yrityksen peruskäsitteiden soveltaminen Tutkinnon suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee nosturi- ja kuljetusalan yrittäjien liikeideoita ja erilaisia nostopalvelutoimintaan liittyviä oheispalveluja kotimaisilla ja kansainvälisillä markkinoilla sekä osaa vertailla niiden tarjoamia palveluja keskenään • tuntee jonkin nostoalan yrityksen toimintaa niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden tilan mahdollisuuksia oman yritys-toiminnan käynnistämisen kannalta

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä mm. pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen • tuntee yritystoiminnan kannattavuuden keskeiset tunnusluvut ja kykenee tulkitsemaan niitä • ymmärtää hinnoittelulaskennan periaatteet ja tietää, mitkä markkinalähtöiset tekijät tulee myös huomioida, jotta osaa hinnoitella nostopalvelutuotteita järkevästi • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia tietoa ja asiantuntijapalveluja alan yritystoiminnan verotuskysymysten ratkaisemiseen • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää omaa yritysideaansa niin, että tuottaa yritykselleen toimivan liike- tai palveluidean ja ottaa sitä kehittäessään huomioon markkinoiden kysyntä- ja kilpailutekijöitä sekä oman idean toimivuuden kannalta olennaisia erilaistamistekijöitä.
--	--

Tutkinnon osa on hylätty, jos tutkinnon suorittaja

- ei omaa yrittäjämäistä asennetta eikä osaa arvioida omia yrittäjävalmiuksiaan
- ei kykene oman yrittäjyyttä tukevan kehittymisen suunnitteluun
- ei hallitse yritystoiminnan käynnistämisessä tarvittavia perusvalmiuksia
- ei osaa käyttää hyväkseen asiantuntijapalveluja tai erilaisia tietolähteitä liiketoimintasuunnitelman laatimisessa
- ei osaa laatia itselleen toteuttamiskelpoista alan yrittäjän liiketoimintasuunnitelmaa.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kun tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Näyttöjä suunniteltaessa ja toteutettaessa voidaan ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

Arvioinnin periaatteet

Työkonetekniikka on viime vuosina kehittynyt voimakkaasti. Markkinoille on tullut työkoneita, joissa käytetään entistä kehittyneempää tekniikkaa. Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon perusteet on laadittu siten, että ne vastaavat entistä paremmin muuttuneita työelämän osaamistarpeita.

Ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnossa ammattitaitovaatimukset (kohta a) on muodostettu työelämän tehtävä- ja taitoalueista. Arvioinnin kohteissa (kohdan b lihavoidut otsikot) ilmaistaan ne ammattitaidon kannalta keskeiset alueet ja toiminnot, joihin arvioinnissa on kiinnitettävä erityinen huomio. Arviointikriteerit (kohta b) puolestaan ilmaisevat, kuinka tutkinnon suorittajan on työssään suoriuduttava. Ammattitaidon osoittamistavat -kohdassa (kohta c) on määritelty kyseisen tutkinnon osan näytön antamiseen ja arviointiin liittyvät vaatimukset.

Näyttötutkintotoiminta perustuu tutkinnon järjestäjän laatimaan näyttöjen järjestämissuunnitelmaan. Tutkintovaatimuksista johdetut näytöt ja niiden tehtävät suunnitellaan sellaisiksi, että ne ovat ammatinhallinnan kannalta keskeisiä ja niihin on sisällytettävä arviointikohteissa esitetyt alueet tai toiminnot kattavasti. Näytöissä tulee ilmetä tutkinnon suorittajan valmiudet ja kyky muuntaa sekä soveltaa tietoaan ja taitojaan vaihtelevissa tilanteissa. Kunkin tutkinnon osan näyttöpaikan on oltava sellainen, että tutkinnon suorittaja pystyy tekemään tehtäviä, joista voidaan kattavasti todeta tutkinnon osan arviointikriteereissä määritelty suoritus-tason saavuttaminen.

”Ajoneuvonosturinkuljettajan perusosaaminen” tutkinnon osa kuvaa tutkinnon suorittajan yleisiä valmiuksia toimia ammatissa. Edellä mainittu tutkinnon osa on asetuksen (VNA 403/2008) 14 §:n mukainen tutkinnon soveltuva osa. Tämän soveltuvan osan suorittaminen antaa ajo-oikeuden sekä valmiudet työskentelyyn ajoneuvonosturilla sekä kuormausnosturilla.

Lisäksi tutkinnon perusteisiin on sisällytetty ylimääräisinä vapaasti valittavina osat: kuormausnosturin käyttö asennustyössä, kurottajan käyttö nostotyössä ja ajoneuvoalustaiset henkilönostimet. Näiden osien vapaaehtoinen, erillinen suorittaminen antaa valmiudet työskentelyyn kyseisillä laitteilla. Näiden taitojen hallintaa, vaikka niistä annetaankin arvio omana tutkinnon osanaan, ei välttämättä arvioida erillisenä tutkintosuorituksena, vaan niiden hallitseminen voidaan tunnistaa muiden tutkinnon osien suoritusten yhteydessä.